

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

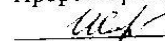
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

ФАКУЛЬТЕТ КУЛЬТУРОЛОГІЇ

КАФЕДРА КУЛЬТУРОЛОГІЇ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з навчальної роботи

 Інна СТАШЕВСЬКА
« 28 » серпня 2020 р.

ІСТОРІЯ КУЛЬТУРИ ЗАХІДНОЇ ЄВРОПИ ДОБИ
СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ ТА ВІДРОДЖЕННЯ

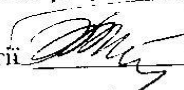
СИЛАБУС

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

ФУНДАМЕНТАЛЬНА ТА ПРИКЛАДНА КУЛЬТУРОЛОГІЯ

Освітній рівень	перший (бакалаврський)
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	034 Культурологія

Затверджено на засіданні кафедри культурології
Протокол від 26 серпня 2020 року № 1

Зав. кафедри культурології Тетяна БОСЕНКО

Схвалено радою факультету культурології
Протокол від 27 серпня 2020 року № 1

Голова ради факультету Олександр КРАВЧЕНКО

Харків, 2020

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО КУРС

Назва курсу	Історія культури Західної Європи доби Середньовіччя та Відродження
Викладач	Гаврюшенко Олександр Анатолійович
Профіль викладача (- ів)	
Контактний телефон та емейл	dekga@ukr.net
Інформація про консультації	Вівторок, кафедра культурології, 15.30-16.30
Логіка вивчення курсу (пререквізити)	Історія культури Стародавнього світу, Історія культури Візантії та арабо-мусульманського світу, Історія філософії, Історія світової літератури

2. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Курс «Історія культури Західної Європи доби Середньовіччя та Відродження» є складовою частиною загального циклу дисциплін історико-культурного напрямку. Професійна підготовка культуролога за фахом «Історія і теорія культури» передбачає вивчення основних етапів розвитку середньовічної культури європейського регіону та Середземномор'я, знайомство з основними дослідницькими напрямками в історико-культурній науці, вивчення праць провідних вчених, трактувань найважливіших проблем історії культури з точки зору різних концепцій і методологічних підходів.

3. МЕТА НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ

Метою курсу є надати студентам базові знання щодо основних тенденцій розвитку й специфіки історії західноєвропейської середньовічної культури, її місця в системі координат доіндустріальних суспільств, зв'язку сучасної історії європейського Заходу та його середньовічної історії; підвищити професійний рівень роботи з різними типами джерел; навчитися використовувати отримані знання в процесі теоретичної й практичної діяльності під час проходження педагогічної практики, а також по закінченні вузу.

Завданнями навчальної дисципліни є засвоєння матеріалу про становлення та історичний розвиток середньовічної культури Західної Європи; ознайомлення із сучасним станом, основними формами і напрямками досліджень з культурної історії Заходу, діяльністю вітчизняних, зарубіжних та міжнародних дослідницьких установ.

Курс має сприяти формуванню таких загальних компетентностей як:

- Уміти користуватися науковою літературою та виданнями, в яких висвітлюється культурно-історичний процес;
- Уміти досліджувати історіографічні та методологічні проблеми історії світової культури;
- логічно і послідовно викладати свої знання;
- Уміти орієнтуватися у діяльності різноманітних дослідницьких організацій сучасності;
- Уміти користуватись можливостями, які надають міжнародні програми культурної співпраці та культурно-інформаційні центри, що присутні в Україні.

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Курс спрямований на розвиток таких професійних компетентностей як:

- Знати історію основних етапів історичної динаміки середньовічної західноєвропейської цивілізації;
- Знати основні історіографічні й теоретико-методологічні проблеми сучасної медієвістики;

- Знати основні специфічні риси еволюції середньовічної культури Заходу в контексті історії доіндустріальних суспільств;
- Уміти виділяти й інтерпретувати головні явища й процеси історії культури середніх віків;
- Аналізувати корпус базових джерел з історії середньовічної культури;
- представляти результати своєї навчальної діяльності у вигляді усних, письмових відповідей, а також виконаних за допомогою сучасних електронних і інтерактивних засобів.

5. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Ознаки курсу	Обов'язкова (професійна) компонента за навчальним планом
Формат курсу	Денна форма навчання, семестр IV
Обсяг курсу	Кількість кредитів – 4 Загальна кількість годин – 120 Тижневих годин для денної форми навчання - аудиторних – 40 самостійної роботи студента - 80
Технічне програмне забезпечення	
Форми, види навчальних занять та методи навчання	Форми: навчальні заняття, самостійна робота, контрольні заходи Види: лекція, семінарське заняття, консультація. Методи: словесні методи – лекція, розповідь-пояснення, бесіда
Поточний контроль	Поточний контроль здійснюється за результатами участі в семінарах та написанням рефератів на запропановані теми
Підсумковий контроль	Іспит
Політика курсу	Політика курсу визначається наступними Положеннями, з якими потрібно ознайомитися на сайті ХДАК: - Положення про організацію освітнього процесу в Харківській державній академії культури https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_oop_3.pdf - Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти у Харківській державній академії культури https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_svzyod3.pdf - Положення про систему запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових роботах працівників і здобувачів вищої освіти Харківської державної академії культури https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_szap.pdf

6. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Перелік тем (або блоків)	Разом годин	Лекційні	Семінарські	Сам. робота
1. Культура Середньовіччя як культурологічна проблема	8	2		6

2. Витоки формування та чинники розвитку середньовічної культури	8	2		6
3. Релігійність як домінанта культурного життя Середньовіччя	8	2		6
4. Західноєвропейська культура VIII-пер.пол. IX ст.	12	2	2	8
5. Культура Західної, Центральної та Північної Європи кінця IX- X ст.	6	2		4
6. Доба Романської культури	6	2		4
7. Лицарська культура XI–XIII ст.	10	2	2	6
8. Міська культура Європи XI–XIII ст.	14	2	4	8
9. Релігійна культура середньовічної Європи	8	2		6
10. Світ середньовічної людини	8	2		6
11. Становлення та розвиток культури Ренесансу	12	2	4	6
12. Художня культура Відродження	8	2		6
13. Особливості розвитку культури наприкінці XV – початку XVII ст.	12	2	2	8
Всього	120	26	14	80

7. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Шкала орієнтовного нарахування балів за основні форми навчальної діяльності:

Підсумковий контроль – 40 балів;

Реферат – 10 балів;

Доповідь на семінарському занятті – 5 балів;

Підготовка електронної презентації – 15 балів;

Участь у студентській науковій конференції – 15 балів.

Схема нарахування балів, які отримують студенти

<i>T 1</i>	<i>T 2</i>	<i>T 3</i>	<i>T 4</i>	<i>T 5</i>	<i>T 6</i>	<i>T 7</i>	<i>T 8</i>	<i>T 9</i>	<i>T 10</i>	<i>T 11</i>	<i>T 12</i>	<i>T 13</i>	Підсумковий контроль	Сума
	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	До 40	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Навчальні видання

1. Брагина Л.М. Итальянский гуманизм. Этические учения XIV–XV веков / Учеб. пособ. – М.: Высш. шк., 1977. – 254 с.
2. Брагина Л.М.; Варьяш О.И.; Володарский В.М. Культура Западной Европы в эпоху Возрождения. – М., 1996.
3. Історія світової культури : Навч. посібник / В. М. Шейко, О. А. Гаврюшенко, О. В. Кравченко.- К.: Кондор, 2006.- 407 с.
4. История художественной культуры. Средние века. Возрождение: Учебник для студ. вузов искусства и культуры / В.Н. Шейко, А.А. Гаврюшенко, А.В. Кравченко; Харьк. гос. акад. культуры. — Х., 1999. — 228 с
5. Раков В.М. «Европейское чудо» (Рождение новой Европы в XVI–XVIII вв.): Уч. пособ. – Пермь, 1999. – 254 с.
6. Сорочан С.Б. История культуры Европы. Средние века : Курс лекций. — Х.: Майдан, 2017. — 396 с.

Основна література до тем 1-5

1. Аверинцев С.С. Порядок космоса и порядок истории в мировоззрении раннего средневековья // Античность и Византия. -М., 1975. –С. 266-285.
2. Аверинцев С.С. Риторический принцип как фактор непрерывности на переходе от античности к средневековью и от средневековья к Возрождению // Западноевропейская средневековая словесность. -М., 1985.
3. Аверинцев С.С. Судьбы европейской культурной традиции в эпоху перехода от античности к средневековью // Из истории культуры средних веков и Возрождения. - М.: Наука, 1976. –С.17-64.
4. Андерсон П. Переходы от античности к феодализму / Пер. с англ. А. Смирнова под ред. Д. Е. Фурмана. – М.: Издательский дом «Территория будущего», 2007. – 288 с.
5. Бессмертный Ю.Л. Мир глазами знатной женщины IX в. // Художественный язык средневековья. -М., 1982.
6. Буассонад П. От нашествия варваров до эпохи Возрождения. Жизнь и труд в средневековой Европе. – М.: Центрполиграф, 2010. – 392 с.
7. Буданова В. П. Варварский мир эпохи Великого переселения народов. – М.: Наука, 2000. – 541 с
8. Гаспаров М.Л. Каролингское Возрождение (VIII-IX вв.)// Памятники средневековой латинской литературы IV-IX вв. -М., 1970. –С. 221-242.
9. Глебов А. Г. Англия в раннее средневековье. – СПб.: Евразия, 2007. – 288 с.
10. Гайденок В.П., Смирнов Г.А. Раннесредневековая концепция человека // Культура и искусство западноевропейского средневековья. -М., 1981.
11. Дюби Ж. Трехчастная модель, или Представление средневекового общества о себе самом. - М.: Яз. рус культуры, 2000. - 320 с.
12. Кенигсбергер Г.Г. Средневековая Европа, 400-1500 годы / Пер. с англ. –М., 2001. –384 с.
13. Ле Гофф Ж. Цивилизация средневекового Запада. -М., 1992. –376 с.
14. Лот Ф. Последние Каролинги / Пер. с фр. –СПб.: Евразия, 2001. -321 с.
15. Лэмб Г. Карл Великий. Основатель империи Каролингов. Пер. с англ. Л. А. Игоревского – М.: Центрполиграф, 2010. – 256 с.
16. Ронин В.К. Светская биография в каролингское время: «Астроном» как историк и писатель // СВ. -1983. -Вып.46. –С.165-183.

17. Средневековая Европа глазами современников и историков. Ч. 1. Рождение и становление средневековой Европы. V-IX вв.: Кн. для чтения/Ред. Ястребицкая А.Л.- М.: Интерпракс, 1995.-219с.
18. Уколова В.И. Культура Остготской Италии // СВ. -1983. -Вып. 46. -С.5-26.
19. Карсавин Л.П. Монашество в средние века. -СПб., 1912. -110 с; М., 1993.
20. Лінч Д.Г. Середньовічна церква. Коротка історія. -К., 1994.

Основна література до тем 6-10

1. Бахтин М.М. Творчество Франсуа Рабле и народная культура средневековья и Ренессанса. – М., 1990. – 541 с.
2. Бессмертный Ю. Л. Жизнь и смерть в средние века. – М.: Наука, 1991. – 235 с.
3. Бессмертный Ю.Л. Феодалная деревня и рынок в Западной Европе XII–XIII вв. – М.: Наука, 1969. – 372 с.
4. Бицилли П. М. Элементы средневековой культуры. – СПб.: Мифрил, 1995. – 244 с.
5. Блок М. Короли-чудотворцы. – М., 1998. – 709 с.
6. Блок М. Феодалное общество. Пер. с фр. М. Ю.Кожевниковой. – М.: Издательство им. Сабашниковых, 2003. – 504 с.
7. Богословие в культуре средневековья / Отв. ред. Л. Лутковский. – К., 1992. – 382 с.
8. Бордонов Ж. Повседневная жизнь тамплиеров в XIII веке. Предисл. и пер. с фр. В. Д. Балакина. – М.: Молодая гвардия, 2004. – 243 с.
9. Брайант А. Эпоха рыцарства в истории Англии. Пер. с англ.: Ковалева Т.В., Муравьева М.Г. – СПб.: Евразия, 2001. – 576 с.
10. Брюнель-Лобришон Ж., Дюамель-Амадо К. Повседневная жизнь во времена трубадуров XII – XIII вв. / Пер. с фр. Е. Морозовой. – М.: Мол. гвардия, 2003. – 414 с.
11. Будур Н.В. Повседневная жизнь инквизиции в средние века. – М.: Молодая гвардия, 2011. – 374 с.
12. Вага Ф. Тамплиеры: история и легенды. Пер. Пылев Г.А. – М.: Ниола-Пресс, Издательский дом «Вече», 2007. – 128 с.
13. Виолле-ле-Дюк Э.-Э. Жизнь и развлечения в средние века. Вступ. ст. А.Н. Кирпичникова. – СПб. : Евразия, 1999. – 381 с.
14. Всемирная история в 6 тт.: Т. 2. –М.: Наука, 2012.
15. Воспитание и обучение на начальных этапах истории западнохристианской цивилизации // От глиняной таблички к университету / Ред. Т.Н. Матулис. – М., 1998. – С. 374–505.
16. Гайденко В.П. Западноевропейская наука в Средние века / В.П. Гайденко, Г.А. Смирнов. – М., 1989. – 351 с.
17. Гис Ф., Гис Дж. Брак и семья в Средние века. – М.: РОССПЭН, 2002. – 384 с.
18. Город в средневековой цивилизации Западной Европы. В 4 тт. – М.: Наука, 1999-2000.
19. Грин Т. Инквизиция: царство страха. – М.: АСТ, 2010. – 544 с.
20. Гуревич А.Я. Категории средневековой культуры. – М., 1984. – 350 с.
21. Гуревич А.Я. Культура и общество средневековой Европы глазами современников. – М., 1989.
22. Гуревич А.Я. Средневековый мир: Культура безмолвствующего большинства. – М., 1990. – 395 с.
23. Гутнова Е.В. Средневековье: место в европейской цивилизации // Средние века. – 1990. – Вып. 53. – С. 21–43.
24. Даркевич В.П. Народная культура Средневековья. – М., 1992. – 285 с.
25. Джонс Г. Викинги. Потомки Одина и Тора. – М.: Центрполиграф, 2004. – 472 с.
26. Добиаш-Рожественская О. А. Культура западноевропейского Средневековья. – М.: Наука, 1987. – 350 с.

27. Дэвис Н. История Европы / Пер. с англ. Т. Б. Менской. – М.: АСТ: Транзиткнига, 2005. – 943 с.
28. Дюби Ж. Европа в средние века. – Смоленск: «Полиграмма», 1994. – 318 с.
29. Иванов К.А. Многоликое средневековье. – М.: Алетейя, 1996. – 432 с.
30. История ментальностей: Историческая антропология. – М., 1996. – 254 с.
31. История человечества ЮНЕСКО. Т. 4: VII-XVI вв. – М., 2003. – 778 с.
32. Кардини Ф. Европа и ислам: история непонимания (серия «Становление Европы»). Пер. с итал. Е. Смагиной, А. Карловой, А. Митрофанова. – СПб.: «Александрия», 2007. – 332 с.
33. Кардини Ф. Истоки средневекового рыцарства. Пер. с ит. / Вступ. ст. В. И. Уколовой – М.: Прогресс, 1989. – 384 с.
34. Карсавин Л.П. Культура средних веков. – Пб., 1918; М., 1995.
35. Кенигсбергер Г. Европа раннего Нового времени, 1500–1789 гг. / Пер. с англ. Послесловие Д. Э. Харитоновича. — М.: Изд-во «Весь Мир», 2006. – 320 с.
36. Кенигсбергер Г. Средневековая Европа. Пер. с англ. А. Столярова. – М.: Изд-во «Весь мир», 2001. – 384 с.
37. Клифан К. Рыцарский турнир. Турнирный этикет, доспехи и вооружение. – М.: Центрполиграф, 2007. – 256 с.
38. Куглер Б. История крестовых походов. – Ростов-на-Дону: Феникс, 1995. – 512 с.
39. Культура и искусство западноевропейского средневековья. – М., 1981.
40. Культура и общество в средние века в зарубежных исследованиях: Реф. сб. – М., 1982–1990. – Вып. 1–3.
41. Ле Гофф Ж. Рождение Европы – М.: Александрия, 2007. – 400с.
42. Ле Гофф Ж. Цивилизация средневекового Запада. – М., 1992. – 376 с.
43. Левандовский А.П. Жанна д'Арк. – М.: Молодая гвардия, 2007. – 240 с.
44. Ли Г. Ч. История инквизиции. Перевод с французского А. В. Башкирова / Под ред. О. Г. Лозинского. В 3-х томах. – СПб.: издание Брокгауз-Ефрон, 1911–1914.
45. Лінч Д.Г. Середньовічна церква. Коротка історія. – К., 1994.
46. Майоров Г.Г. Этика в средние века. – М., 1980.
47. Монашеские ордена / Авт.-сост. Шумов С. – М.: «Алгоритм», 2005. – 416 с.
48. Мулен Л. Повседневная жизнь средневековых монахов Западной Европы (X-XV вв.). – М.: Молодая гвардия, 2002. – 346 с.
49. Муратова К.М. Мастера французской готики. – М., 1988. – 350 с.
50. Окшотт Э. Рыцарь и его замок. Средневековые крепости и осадные сооружения. – М.: Центрполиграф, 2007. – 206 с.
51. Пастуро М. Повседневная жизнь Франции и Англии во времена рыцарей Круглого стола. Пер. с фр. М. О. Гончар; Науч. ред., коммент. и послесл. Т. Д. Сергеевой. – М.: Мол.гвардия, 2001. – 239 с.
52. Поньон Э. Повседневная жизнь Европы в 1000 году. Пер. с фр. Э. Драйтовой. – М.: Молодая гвардия, 2009. – 362 с.
53. Рапп Ф. Священная Римская империя германской нации: от Оттона Великого до Карла V. – СПб.: Евразия, 2009. – 427 с.
54. Реутин М.Ю. Народная культура Германии. – М., 1996. – 217 с.
55. Ришар Ж. Латино-Иерусалимское королевство / Пер. с фр. А. Ю. Карачинского. – СПб.: «Евразия», 2002. – 448 с.
56. Роулинг М. Европа в средние века. Быт, религия, культура. Пер. с англ. Л. А. Калашниковой. – М.: ЗАО «Центрполиграф», 2005. – 223 с.
57. Ру С. Повседневная жизнь Парижа в Средние века. Пер. с фр. Е.В. Колодочкиной. – М.: Молодая гвардия, 2008. – 252 с.

58. Рутенбург В. И. Итальянский город от раннего средневековья до Возрождения. – Ленинград: Наука, 1987. – 176 с.
59. Симпсон Ж. Викинги. Быт, религия, культура. – М.: Центрполиграф, 2005. – 240 с.
60. Сказкин С. Д. Очерки по истории западноевропейского крестьянства в средние века // Избранные труды по истории. – М.: Наука, 1973. – 454 с.
61. Средневековая Европа глазами современников и историков. – Ч. 3. – М.: Интерпракс, 1995. – 400 с.
62. Тяжелов В.Н. Искусство Средних веков в Западной и Центральной Европе / Ред. А.М. Кантор и др. – М.: Искусство, 1981. – 382 с.
63. Флори Ж. Повседневная жизнь рыцарей в Средние века. Пер. с фр. Ф. Ф. Нестерова. – М.: Молодая гвардия, 2006. – 356 с.
64. Хейзинга Й. Осень Средневековья. Исследование форм жизненного уклада и форм мышления в XIV и XV веках во Франции и Нидерландах. – М., 1988. – 530 с.
65. Художественный язык средневековья. – М., 1982.
66. Шишков А. М. Средневековая интеллектуальная культура. – М.: Севин С. А., 2003. – 592 с.
67. Эрс Ж. Людовик XI. Ремесло короля. Пер. с фр. Е. В. Колодочкиной; вступ. ст. и научн. ред. А. П. Левандовского. – М.: Молодая гвардия, 2007. – 384 с.
68. Ютен С. Повседневная жизнь алхимиков в средние века. Пер. с фр., вступ. ст. В. Д. Балакина. – М.: Молодая гвардия: Палимпсест, 2005. – 286 с.
69. Ястребицкая А.Л. Западная Европа. XI-XIII вв.: [Эпоха. Быт. Костюм]. – М.: Искусство, 1978. – 175 с.
70. Ястребицкая А.Л. Средневековая культура и город в новой исторической науке. – М.: Фирма «Интерпракс», 1995. – 411 с.

Основна література до тем 11-13

1. Абрамсон М.Л. От Данте к Альберти. – М.: Наука, 1979. – 176 с.
2. Алпатов М.В. Художественные проблемы итальянского Возрождения. – М.: Искусство, 1976. – 287 с.
3. Андреев М.Л. Итальянская литература зрелого и позднего Возрождения / М.Л. Андреев, Р.И. Хлодовский. – М., 1988. – 377 с.
4. Античное наследие в культуре Возрождения. – М.: Наука, 1984. – 285 с.
5. Антонетти П. Повседневная жизнь Флоренции во времена Данте / Пер. с фр. В. Д. Балакина. – М.: Мол. гвардия, 2004. – 287 с.
6. Арган Дж.К. История итальянского искусства: В 2 т. – М., 1990. – Т. 1: Античность. Средние века. Раннее Возрождение. – 319 с.; Т. 2: Высокое Возрождение. Барокко. Искусство XVIII века. Искусство XIX – начала XX века. – 238 с.
7. Бартон Э. Повседневная жизнь англичан в эпоху Шекспира. – М.: Молодая гвардия, 2009. – 245 с.
8. Баткин Л.М. Итальянское Возрождение в поисках индивидуальности / Отв. ред. С.С. Аверинцев; АН СССР. – М.: Наука, 1989. – 272 с.
9. Баткин Л.М. Диалогичность итальянского Возрождения // Сов. искусствознание' 76. – Вып. 2. – М., 1977. – С. 68–90.
10. Баткин Л.М. Европейский человек наедине с собой: Очерки о культурно-исторических основаниях и пределах личного самосознания. – М., РГГУ, 2000. – 1005 с.
11. Баткин Л.М. Итальянские гуманисты: стиль жизни и стиль мышления. – М., 1978. – 245 с.
12. Баткин Л.М. Итальянское Возрождение: Проблемы и люди. – М.: РГГУ, 1995. – 446 с.
13. Баткин Л.М. Леонардо да Винчи и особенности ренессансного творческого мышления. – М., 1990. – 415 с.
14. Бахтин М.М. Творчество Франсуа Рабле и народная культура Средневековья и

- Возрождения. – М., 1990. – 541 с.
15. Бенеш Отто. Искусство северного Возрождения. – М., 1973. – 264 с.
 16. Брагина Л.М. Итальянский гуманизм эпохи Возрождения: Идеалы и практика культуры. – М.: Изд-во Московского ун-та, 2002. – 384 с.
 17. Брагина Л.М. Итальянский гуманизм. Этические учения XIV–XV веков / Учеб. пособ. – М.: Высш. шк., 1977. – 254 с.
 18. Бродель Ф. Материальная цивилизация, экономика и капитализм, XV - XVIII вв. В 3 тт. – М., 1986-1992.
 19. Бурдах К. Реформация. Ренессанс. Гуманизм. – М., 2004. – 208 с.
 20. Буркхардт Я. Культура Возрождения в Италии. – М., 1996. – 591 с.
 21. Вёльфлин Г. Искусство Италии и Германии эпохи Ренессанса. – Л., 1934. – 391 с.
 22. Виппер Б.Р. Итальянский Ренессанс XIII–XVI вв. – М., 1977. – Т. 1–2.
 23. Гарэн Э. Проблемы итальянского Возрождения. – М., 1986. – 396 с.
 24. Глаголева Е. Повседневная жизнь во Франции в эпоху Ришелье и Людовика XIII. – М.: Молодая гвардия, 2007. – 333 с.
 25. Головин В. Мир художника раннего итальянского Возрождения. – М.: Новое литератур. обозрение, 2003. – 288 с.
 26. Горфункель А.Х. Философия эпохи Возрождения. – М., 1980. – 368 с.
 27. Данилова И. Итальянский город XV века. – М.: РГГУ, 2000. – 253 с.
 28. Делюмо Ж. Цивилизация Возрождения. – Ек., 2006. – 720 с.
 29. Дзуффи С. Ренессанс - история, эстетика, мастера, шедевры. – М., 2008. – 432 с.
 30. Зомбарт В. Буржуа: Этюды по истории духовного развития со-временного экономического человека. – М., 1994. – 443 с.
 31. История искусств стран Западной Европы от Возрождения до начала XX века. Т. 1: Искусство Раннего Возрождения. Италия. Нидерланды. Германия. – М., 1980. – 527 с.
 32. История тела. В 3-х тт. Т. 1. От Ренессанса до эпохи Просвещения. – М., 2012. – 480 с.
 33. Клулас И. Повседневная жизнь в замках Луары в эпоху Возрождения. – М.: Мол. гвардия, 2001. – 358 с.
 34. Констан Ж. М. Повседневная жизнь французов во времена Религиозных войн. – М.: Мол. гвардия, 2005. – 341 с.
 35. Кузнецов Б.Г. Идеи и образы Возрождения: (Наука XIV–XVI вв. в свете современной науки). – М.: Наука, 1979. – 280 с.
 36. Культура Возрождения. Энциклопедия / Отв. ред. Н.В. Ревякина. В 2 тт. – М., 2007.
 37. Культура Возрождения и общество. – М.: Наука, 1986. – 232 с.
 38. Культура Возрождения и религиозная жизнь эпохи. – М., 1997. – 224 с.
 39. Культура и общество Италии накануне Нового времени. – М., 1993. – 238 с.
 40. Культурные связи в Европе эпохи Возрождения / отв. ред. Л.М. Брагина. – М.: Наука, 2010. – 231 с.
 41. Лазарев В.Н. Происхождение итальянского Возрождения. – М., 1956–1979. – Т. 1–3.
 42. Лосев А.Ф. Эстетика Возрождения. – М.: Мысль, 1978. – 623 с.
 43. Немировский Е.Л. Иоганн Гутенберг. – М., 1989. – 320 с.
 44. Образ человека в зеркале гуманизма. Мыслители и педагоги эпохи Возрождения о формировании личности (XIV – XVII вв.). – М., 1999. – 400 с.
 45. Олышки Л. История научной литературы на новых языках / Пер. с нем. Ф.А. Коган-Бернштейн и П.С. Юшкевич. – М., 1933–1934. – Т. 1–3. – Т. 2: Образование и наука в эпоху Ренессанса в Италии. – 1934. – 211 с.
 46. Панофский Э. Ренессанс и «ренессансы» в искусстве Запада. – М., 1998. – 362 с.
 47. Петров М.Т. Проблема Возрождения в советской науке: Спорные вопросы региональных ренессансов. – Л.: Наука, 1989. – 239 с.
 48. Петров М.Т. Итальянская интеллигенция в эпоху Ренессанса. – Л.: Наука, 1982. – 216 с.
 49. Рафаэль и его время. – М., 1986. – 256 с.
 50. Ревуненкова Н. В. Ренессансное свободомыслие и идеология Реформации. – М., 1988. – 206 с.
 51. Ревякина Н.В. Проблема человека в итальянском гуманизме второй половины XIV –

- первой половины XV в. – М.: Наука, 1977. – 272 с.
52. Рутенбург В.И. Титаны Возрождения. – Л., 1976; СПб., 1991. – 151 с.
 53. Смирнова И.А. Искусство Италии конца XIII–XV веков. – М., 1987. – 144 с., илл.
 54. Соколов М.Н. Время и место: Искусство Возрождения как перворубеж виртуального пространства. – М.: Прогресс-Традиция, 2002. – 384 с.
 55. Стам С.М. Корифеи Возрождения: Искусство и идеи гуманист. свободомыслия. Саратов: Изд-во Саратов. ун-та, 1991. – Кн. 1. 1993. – 380 с.
 56. Хейзинга Й. Осень Средневековья. – М., 1995. – 540 с.
 57. Чемберлин Э. Эпоха Возрождения. Быт, религия, культура. – М.: Центрполиграф, 2006. – 240 с.
 58. Шастель А. Искусство и гуманизм во Флоренции времён Лоренцо Великолепного. Очерки об искусстве Ренессанса: Пер. с фр. – М., СПб.: Унив. кн., 2001. – 720 с.
 59. Шестаков В. Философия и культура эпохи Возрождения. Рассвет Европы. – СПб., 2007. – 272 с.
 60. Шюре Э. Пророки Возрождения: Пер. с фр. – М., 2001. – 334 с.
 61. Юсим М.А. Этика Макиавелли. – М., 1990. – 224 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Інтернет-ресурси

- <http://antology.rchgi.spb.ru> – Філософська бібліотека Середньовіччя.
- <http://norse.ulver.com/> – Norroen Dyrđ. Матеріали і дослідження по середньовіковій історії Північної Європи.
- <http://school-collection.edu.ru/> – Колекція цифрових освітніх ресурсів.
- <http://www.5rt.ru> – Середньовікове лицарство, геральдика, замки.
- <http://www.hist.msu.ru/ER/Etext/PICT/mediev.htm> – Електронна бібліотека Історического факультета МГУ ім. М.В. Ломоносова.
- <http://www.vostlit.info> – Середньовікові історическі джерела Сходу і Заходу.
- <http://www.worldhist.ru> – Офіційний сайт Інститута всесвітньої історії (ІВІ) РАН.
- <http://www.orbis-medievalis.nm.ru/index.html.ru> – Сайт медієвістів Інститута всесвітньої історії (ІВІ) РАН.
- <http://www.odysseus.msk.ru> – Одиссей. Людина в історії. Сайт збірки.
- <http://www.srednieveka.ru> – Середні віки: журнал Інститута всесвітньої історії РАН.